

«ПРО ПІДСУМКИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ МІСТА ХАРКОВА У 2015/2016 Н.Р. ТА ЗАВДАННЯ НА 2016/2017 Н.Р.»

Освіта є одним із найважливіших чинників, що визначають майбутнє нації, тому вкрай важливо обрати вірні пріоритети та окреслити перспективи подальшого розвитку системи освіти Харкова.

I. МЕРЕЖА НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У 2016/2017 навчальному році мережу складатимуть **443** заклади, з яких **415** комунальної, **28** – приватної та відомчої власності. Освіту здобуватимуть майже **164** тисяч дітей.

Упродовж останніх **п'яти** років маємо тенденцію збільшення кількості школярів.

II. ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

У місті мешкає понад 68 тисяч дітей віком від народження до шести років.

Функціонує 223 дошкільні заклади, які відвідує понад 45 тисяч дітей.

Для майже 5 тисяч дітей з особливими потребами працює 59 ДНЗ компенсуючого типу, де діти отримують корекційно-відновлювальну допомогу.

Дитячі садки відвідують 74 % дітей віком від року до шести. За останні п'ять років цей показник збільшився на 7 %. П'ятирічки стовідсотково охоплені дошкільною освітою.

Зважаючи на актуальність забезпечення дітей місцями в дитсадках, у вересні відкривається дитячий садок № 108 та ще 14 груп у діючих закладах. Разом це 400 нових місць для малюків.

Через електронну систему реєстрації щорічно зараховується понад 10 тис. малюків. Усього в системі зареєстровано на чотири роки вперед майже 12,5 тис. дітей від року до шести.

III. ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

3.1. Облік дітей шкільного віку та аналіз охоплення їх навчанням

З 1 вересня в школах навчатиметься понад **118** тисяч школярів, що на **3,5 %** більше ніж у попередньому році. З них зареєстровані в місті лише 92 тисячі. Майже 6 тисяч – мешканці Харківської області, 5 тисяч – з інших областей України, у тому числі 3 300 дітей – вимушені переселенці.

3.2. Мовна політика

Важливою умовою успішного розвитку багатонаціонального міста є толерантне і виважене ставлення до мовної політики.

У місті створені умови для функціонування україномовних, російськомовних і двомовних шкіл з урахуванням територіальних особливостей регіону та побажань харків'ян щодо вибору мови навчання.

У нинішньому навчальному році із 182 шкіл 90 надаватимуть освіту українською мовою, 54 – російською, 38 шкіл – двомовні. 60 % школярів навчатимуться українською мовою, 40 % – російською.

3.3. Нова концепція школи

З 1 вересня вступають у дію оновлені програми початкової школи, затверджені нові вимоги до оцінювання навчальних досягнень. Внесені зміни в програми 8-11-х класів. Вони спрямовані на розвантаження школярів, врахування вікових особливостей дітей та практичне використання набутих знань. Завдання кожного вчителя – забезпечити ефективну реалізацію нових підходів за методичної підтримки управлінсь освіти.

3.4. Організація профільного навчання

Одним з напрямків модернізації сучасної школи є перехід на профільне навчання. Профілізація здійснюється в 162 загальноосвітніх навчальних закладах.

Як і в попередні роки, перевага віддається філологічному, природничо-математичному та суспільно-гуманітарному напрямкам.

Майже 50 % випускників 11-х класів продовжили навчання за обраним профілем у вищих навчальних закладах, що є якісним показником роботи з профільного навчання.

З 2016 року за рахунок бюджету міста Харкова утримуються 25 професійно-технічних навчальних закладів, на що в бюджеті міста передбачено 182 млн грн.

Професійна підготовка здійснюється за 116 робітничими професіями.

Харківською міською радою прийнято рішення про надання учням ПТНЗ пільги на проїзд у метрополітені в розмірі 50 %. Цим же рішенням затверджено пільгу на проїзд у наземному електротранспорті.

Міською владою вжито заходів щодо налагодження взаємозв'язків між професійно-технічними навчальними закладами міста та профільними комунальними підприємствами з метою визначення об'єктивної потреби в підготовці робітничих кадрів.

Міський голова Геннадій Кернес провів нараду за участі керівництва ПТНЗ, виконавчих органів міської ради та комунальних підприємств, на якій визначено пріоритетні напрямки подальшої співпраці.

3.5. Соціальний захист учнів та вихованців

Важливим напрямом роботи є забезпечення захисту прав та інтересів дітей, соціальна підтримка вихованців та учнів пільгових категорій.

Навчальні заклади відвідували 4654 дитини із сімей внутрішньо переміщених осіб, яким надавалась соціально-педагогічна підтримка.

3.6. Моніторингові дослідження як засіб підвищення ефективної діяльності навчальних закладів

3.6.1. Результати ЗНО-2016

Цього року в основній сесії ЗНО взяли участь 5 928 випускників.

У якості персоналу пунктів тестування було залучено 1,5 тисяч педагогів, 158 були екзаменаторами та експертами. Свої обов'язки педагогічні працівники виконали зразково.

12 випускників шкіл міста отримали за виконання тестів 200 балів.

За загальним рейтингом підсумків ЗНО-2016 Харківська область входить до трійки лідерів.

3.6.2. Аналіз результативності ЗНО претендентів на нагородження медалями за високі досягнення в навчанні

383 випускники загальноосвітніх навчальних закладів міста нагороджені золотою та срібною медаллю.

Претендували на нагородження 503 випускники. За результатами державної підсумкової атестації у формі ЗНО не підтвердили рівень знань 120 учнів – майже 24 % від загальної кількості претендентів. Це свідчить про неякісний підхід навчальних закладів до визначення потенційних медалістів.

3.6.3. Рейтингування результатів діяльності управлінь освіти районів міста

З метою підвищення ефективності роботи управлінь освіти та навчальних закладів за пріоритетними напрямками розвитку освітньої системи міста проводиться рейтингування результатів діяльності за підсумками року.

За загальним рейтингом 2015 року залишається четвірка районів, яка тримається на лідерських позиціях: Київський, Шевченківський, Слобідський і Московський райони. Холодногірський та Немишлянський - посідають останні щаблі рейтингу.

Отже, управлінням освіти та керівникам навчальних закладів, що посідають останні місця, слід переглянути власну систему роботи за пріоритетними напрямками діяльності.

IV. РОЗВИТОК СИСТЕМИ З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У Харкові зберігається мережа **28** позашкільних навчальних закладів. Позашкільною освітою було охоплено більше **39 тисяч** школярів.

Збільшилась кількість дитячих колективів, які мають звання «Народний» або «Зразковий».

Діяльність 12 дитячо-юнацьких спортивних шкіл спрямована на створення умов для фізичного розвитку дітей та підготовки спортивного резерву з 36 видів спорту.

Учні ДЮСШ вносять вагомий внесок до спортивної слави міста: 110 вихованців спортивних шкіл входять до збірних команд України з різних видів спорту. Школярі гідно представляють Харків на змаганнях міжнародного та всеукраїнського рівнів. Упродовж минулого навчального року здобуто близько **9,5 тисяч** перемог.

Розвиток фізкультурно-спортивної бази шкіл міста

За ініціативи Харківського міського голови Геннадія Кернеса здійснюється оновлення спортивної інфраструктури навчальних закладів міста.

До початку навчального року у 12 школах реконструйовано стадіони, у 83 навчальних закладах встановлено гімнастичні комплекси. Станом на 1 вересня всі школи мають сучасні гімнастичні комплекси.

V. СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

5.1. Організація поглиблених профілактичних медичних оглядів для учнів 1-11-х класів (завдання)

Створення умов для збереження здоров'я – одне з основних завдань освіти. Восьмий рік поспіль у Харкові проводяться поглиблені медичні огляди школярів.

Зі 110 тисяч оглянутих школярів здоровими можна вважати 39 тисяч або 35 %. Третину оглянутих поставлено на диспансерний облік.

На першому місці за кількістю виявлених патологій – хвороби органів зору.

Викликає занепокоєння збільшення кількості дітей з хворобами серця та кровообігу.

Медичні обстеження дають можливість зменшити ризики перебігу захворювань у дитини, які можуть загостритися під час навчання.

5.2. Організація роботи із запобігання всім видам дитячого травматизму

У зоні особливої уваги – створення безпечних умов навчально-виховного процесу.

Кількість нещасних випадків на перервах залишається високою, на уроках фізичної культури травмовано 27 учнів.

Ці дані свідчать про недостатній рівень контролю за якістю проведення уроків фізичної культури, станом організації чергування та експлуатацією об'єктів підвищеної небезпеки з боку керівників навчальних закладів.

Нещасні випадки в позаурочний час зобов'язують нас працювати над підвищенням якості профілактичної роботи, виробленням навичок з дотримання правил поведінки в надзвичайних ситуаціях.

5.3. Організація харчування учнів та вихованців дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів, забезпечення їх відпочинку та оздоровлення

Повноцінне і якісне харчування дітей – запорука здоров'я та розвитку.

Упродовж навчального року:

- більше 13 тисяч першокласників щодня безкоштовно отримували молоко гарантованої якості,
- понад 1600 учнів пільгових категорій забезпечувались безкоштовним харчуванням,
- більше 5 тисяч школярів отримували дієтичне харчування.

Законодавством України в 2016 році не передбачено безкоштовне харчування учнів 1-4-х класів і дітей 5-11-х класів з малозабезпечених сімей. Проте за ініціативи Харківського міського голови Геннадія Кернеса міською радою прийнято рішення про забезпечення безкоштовними сніданками всіх школярів початкових класів та обідами учнів пільгових категорій за кошти бюджету міста. На це спрямовано 65 млн грн.

Щодня безкоштовними харчуванням забезпечувались понад 48 тисяч дітей.

Спільно з навчальними закладами та управліннями освіти проведено інвентаризацію технологічного обладнання.

Улітку для шкіл і дитячих садків придбано 416 одиниць технологічного обладнання. Ця робота триватиме і надалі.

Необхідно посилити контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних вимог, якістю сировини та різноманітністю асортименту.

У 190 пришкільних таборах відпочили **понад 32 тисячі** дітей.

Працювало 105 мовних таборів, де вдосконалювали навички володіння іноземною мовою понад 5 тисяч дітей.

При підготовці до наступної відпочинкової кампанії особливу увагу слід звернути на змістовне дозвілля вихованців. Акцентуємо на неприпустимості випадків примусового залучення школярів до пришкільних таборів.

5.4. Реалізація інклюзивного навчання в навчальних закладах

Продовжується робота з впровадження інклюзивного навчання.

У навчальних закладах Харкова виховується і навчається близько 6,5 тисяч дітей з особливими освітніми потребами.

Актуальності набуває робота з формування у молоді толерантного ставлення до людей з особливими потребами.

VI. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОСВІТИ

м. ХАРКОВА

6.1. Кадрова політика

У навчальних закладах Харкова працюють понад 22 тисячі співробітників, 13 тисяч з них – педагоги.

Повну вищу освіту мають 97 % педагогів шкіл, 68 % вихователів дитячих садків та 91 % позашкільників.

Плинність кадрів у середньому по місту становить 13 %. Маємо вакансії фахівців дошкільного виховання, початкової освіти, інформатики, математики, фізики.

Працевлаштовані 143 педагоги з числа внутрішньо переміщених осіб; працює 25 учасників бойових дій, із них 9 – учасники АТО.

33 % харківських педагогів мають державні та відомчі відзнаки. 96 педагогів отримують надбавки до зарплати за підготовку переможців міжнародних і всеукраїнських інтелектуальних змагань.

6.2. Міський конкурс «Учитель року - 2016»

Кращих педагогів м. Харкова виявляє міський конкурс «Учитель року», що проходить під патронатом Харківського міського голови Геннадія Кернеса.

За п'ять років переможцями конкурсу стали 27 педагогів. Високий рівень професійної майстерності щорічно демонструють педагоги Слобідського, Шевченківського та Київського районів.

П'ятий рік поспіль серед переможців немає вчителів Новобаварського та Холодногірського районів.

6.3. Розвиток системи роботи з обдарованими учнями

Показником ефективності роботи школи є результати інтелектуальних змагань. У минулому навчальному році у Харкові проведено 19 змагань, у яких взяли участь 3,5 тисяч учнів.

Лідерами міських змагань є Слобідський, Київський та Шевченківський райони.

В обласних олімпіадах учні міста здобули 903 перемоги.

Високу результативність показали учні міської мережі та Шевченківського району. Найменша кількість перемог в Основ'янського та Холодногірського районів.

Переможців обласних олімпіад підготували в 123 навчальних закладах міста.

Немає переможців у 66 навчальних закладах м. Харкова, 9 із яких – заклади нового типу.

На Всеукраїнських олімпіадах харківські школярі отримали 89 перемог. Це 93 % від загальної кількості призових місць Харківської області.

Кількість перемог збільшилась на олімпіадах із 6 предметів. Зменшилась кількість перемог з біології, німецької та французької мов, основ правознавства. Немає перемог з історії, екології, іспанської мови та івриту. Отже, саме в цих напрямках має бути посилена методична і навчальна робота.

Переможців Всеукраїнських олімпіад підготували у 22 школах. Найкращі результати у фізико-математичного ліцею № 27 – 40 переможців. Це 45 % від усіх перемог.

Висока результативність в учнів Шевченківського, Київського, Слобідського, Московського районів. Не мають переможців Основ'янський та Холодногірський.

В обласному конкурсі робіт Малої академії наук школярі міста здобули 342 перемоги.

Якісну підготовку продемонстрували Шевченківський, Київський та Слобідський райони.

Переможців підготували 98 загальноосвітніх та 10 позашкільних навчальних закладів.

Немає переможців обласного конкурсу в 90 навчальних закладах, 16 із них – заклади нового типу.

У Всеукраїнському конкурсі МАН на рахунку харків'ян 33 перемоги з 42 призових місць області.

На першому місці за кількістю переможців – Шевченківський район.

Переможців конкурсу МАН підготували 19 навчальних закладів. Найбільше переможців у «Академічної гімназії» № 45 (8 перемог).

У Всеукраїнських турнірах взяли участь більше 200 учнів м. Харкова, які здобули 35 командних перемог.

Були представлені 48 навчальних закладів, найбільша кількість шкіл із Київського та Московського районів. Найуспішнішим став Шевченківський район.

У минулому навчальному році переможцями інтелектуальних змагань Всеукраїнського рівня стали 235 школярів Харкова. Як результат, у рейтингу областей України Харківська область посіла перше місце.

Розвивається міська система підтримки обдарованої молоді.

З 1 вересня учнів та студентів, нагороджених стипендією Харківського міського голови, буде 120. Збільшується розмір стипендій: 500 грн – стипендія «Обдарованість», 300 грн – стипендія «Кращий учень навчального закладу».

Щорічно проводиться престижний міський конкурс «Учень року».

Удосконалюється система співпраці з вищими навчальними закладами. Науковці – члени журі міських учнівських турнірів, наукові керівники в конкурсі МАН, консультанти команд до всеукраїнських інтелектуальних змагань. Вищі та загальноосвітні навчальні заклади ефективно взаємодіють у реалізації проектів «Університетська кафедра в школі» та «Ніч Науки».

За участю викладачів провідних харківських вищих навчальних закладів проводилися заняття в Школах розвитку лідерів.

У травні-червні 2016 року за ініціативою Харківського міського голови Геннадія Кернеса вперше проведений Міський конкурс студентських проектів «Харків – місто молодіжних ініціатив». Більше 1000 студентів із 30 вищих навчальних закладів стали учасниками конкурсу в чотирьох номінаціях. Подяками Харківського міського голови і грошовими преміями було нагороджено 50 переможців конкурсу.

У перспективі – робота зі створення освітніх кластерів шляхом побудови партнерських відносин із метою реалізації спільних проектів, спрямованих на розвиток міста.

6.4. Міжнародне співробітництво

У цьому навчальному році більше 7,5 тисяч старшокласників узяли участь у міжнародних програмах та проектах.

43 % навчальних закладів реалізують заходи з міжнародного співробітництва. Працює 69 шкільних євроклубів.

6.5 Інформаційні та комунікаційні технології в системі освіти міста

Інформатизація освіти є однією з умов інтенсифікації освітньої діяльності.

У 2016 році за рахунок бюджету м. Харкова оновлено 20 комп'ютерних класів.

У 95 % шкіл розбудовано бездротові мережі Wi-Fi. Наповнюється контент системи дистанційної системи «Доступна освіта».

Усі управління освіти та навчальні заклади мають офіційні сайти. З метою забезпечення прозорості на сайтах навчальних закладів щомісячно розміщується інформація про залучення і використання благодійних внесків.

6.6. Розвиток матеріально-технічної бази

У 2016 році за кошти бюджету міста:

- проведені ремонтно-відновлювальні роботи у 12 дитячих садках;
- обладнано новими ігровими майданчиками **198** дитячих садків. Це перший етап масштабної роботи, яка триватиме і надалі;
- виконані капітальні ремонти покрівель у **141** установі;
- замінено на енергозберігаючі **3,5 тисяч вікон**;
- у **21** школі відремонтовано спортивні, актові та обідні зали;
- замінені прилади обліку тепла в **41** установі;
- у **16** закладах проведено асфальтування, у **14** – ремонт огорож.

Роботами з оновлення матеріально-технічної бази охоплено 100 % навчальних закладів міста.

VII. ПРІОРИТЕТИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

7.1. Реалізація Концепції національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді

У Харкові проводиться системна робота щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Дієвими в цьому напрямі є спільні заходи з представниками громадських організацій.

Під час святкування 71-ої річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні в міських конкурсах та фестивалях взяли участь понад 5 тисяч учнів. Більш ніж 1000 творчих робіт школярі Харкова передали бійцям АТО.

Вихованню громадянської позиції учнів сприяє проект «**Я – харків'янин**».

Популяризації сімейних цінностей присвячений міський конкурс творчих робіт «**Мій родовід**».

У навчальних закладах функціонує **101** музей, де на традиціях та сучасних подіях виховуються юні патріоти України. У минулому навчальному році **відкрито шість нових музеїв, 10** підтвердили звання «Зразковий».

Спільно з Всеукраїнською федерацією військово-спортивних багатоборств проведено Спартакіаду допризовної молоді та військово-спортивну гру «Патріот». Почесним гостем заходів був голова міської організації ветеранів АТО Олександр Сергєєв.

У змаганнях відзначилися команди Московського, Шевченківського та Слобідського районів.

7.2. Проект «Учнівське самоврядування» – школа демократії і соціального партнерства

Діяльність 185 шкільних дитячо-юнацьких організацій об'єднані Харківською міською організацією учнівського самоврядування.

Щорічно проводиться близько 100 міських заходів.

Особливої уваги заслуговує волонтерська діяльність учнів, педагогів, батьків. 246 шкільних волонтерських загони відзначилися при проведенні міських та всеукраїнських акцій.

Саме через роботу цих осередків здійснюється формування позиції громадянина-патріота України.

VIII. РОБОТА З БАТЬКІВСЬКОЮ ГРОМАДСЬКІСТЮ

Побудові конструктивного діалогу між навчальним закладом та батьками сприяють батьківські ради.

Рік тому за підтримки Харківського міського голови Геннадія Кернеса створено Міську батьківську раду, яка об'єднала представників батьківської громадськості загальноосвітніх, дошкільних та позашкільних закладів усіх районів Харкова.

Міською батьківською радою ініційовано проведення зустрічей керівництва районів міста та Департаменту освіти з батьківською громадськістю.

Така форма взаємодії з батьками дала можливість обговорити актуальні питання розвитку освіти. Учасниками зустрічей стали представники батьківської громадськості всіх навчальних закладів міста.

Міська батьківська рада – активний учасник загальноміських заходів.

Дорадчий орган Департаменту освіти активно проводить роз'яснювальну роботу серед батьківської громадськості міста, для цього створено спеціальну сторінку в соціальній мережі «Facebook».

Основні вимоги до системи залучення благодійних батьківських внесків навчальними закладами міста

На особливому контролі – питання залучення та використання батьківських благодійних внесків.

Створено робочу групу для вивчення роботи навчальних закладів із благодійними внесками. На сьогодні робота групи триває, надходять пропозиції від її членів, депутатських фракцій міської ради та представників територіальної громади.

Але вже сьогодні можна з упевненістю говорити про необхідність посилення інформаційно-роз'яснювальної роботи з батьківською громадськістю.

Благодійні внески можуть бути лише добровільними! Допомогати навчальному закладу чи ні – індивідуальне рішення благодійника.

Другий акцент слід зробити на нормативності (законності) залучення благодійних внесків. Благодійна допомога всіх форм обов'язково обліковується через централізовані бухгалтерії управлінь освіти.

Третій акцент – удосконалення системи звітування про цільове використання залучених коштів.

Матеріали щодо роботи закладу з благодійними внесками мають бути доступними для ознайомлення будь-кому з благодійників.

IX. ПРІОРИТЕТНИМИ НАПРЯМКАМИ НАШОЇ РОБОТИ

У 2016/2017 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ залишаються:

1. Оптимізація мережі навчальних закладів відповідно до об'єктивних умов і актуальних потреб харків'ян.
2. Створення оптимальних умов для навчання, виховання, фізичного розвитку дітей, збереження та зміцнення здоров'я.
3. Забезпечення реалізації державних стандартів освіти.
4. Координація зусиль усіх суб'єктів патріотичного виховання на розвиток єдиної виховної системи міста.
5. Посилення контролю в питаннях залучення позабюджетних коштів.
6. Взаємодія з батьківською громадськістю шляхом співпраці з міською батьківською радою.
7. Розвиток матеріально-технічної бази навчальних закладів.

Шановні колеги, батьки та учні!

Попереду новий навчальний рік. Хочеться побажати, щоб він став для нас роком здійснення поставлених завдань, творчих досягнень і перемог!

Хай завжди нам вистачає здоров'я, сили та мудрості на нові творчі ідеї! Успіхів, нових звершень та реалізації найзаповітніших мрій!